

zaaknummer 2015 W 1395

9 juni 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. C. de Jongh, advocaat te Roelofarendsveen,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Fraters van Tilburg,

en

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Fraters van Tilburg.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 20 april 2015. Op 6 juli 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van frater [naam], Provinciaal Overste.

Op 3 mei 2016 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met de heer [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. C. de Jongh.

Namens de Congregatie is verschenen frater [naam], Provinciaal Overste van de Congregatie van de Fraters van Tilburg.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Al vanaf zijn vijfde levensmaand heeft klager in verschillende tehuizen gezeten. Vlak voor zijn zevende verjaardag, op 16 april 1962, werd klager geplaatst in [instelling] te [plaats]. Aangeklaagde 1 was in de ogen van klager groepsleider. Hij begeleidde de kinderen in het tehuis en was belast met de dagelijkse zorg. Aangeklaagde 2 was, aldus klager, ook

groepsleider, maar dan van de oudere jongens. In eerste instantie kreeg klager met aangeklaagde 1 te maken.

Klager sliep met ongeveer achttien kinderen op een slaapzaal. Aangeklaagde 1 sliep in een kamertje naast de slaapzaal. Op enig moment ging klager naar aangeklaagde 1 toe, omdat hij pukkeltjes op zijn benen had. Aangeklaagde 1 zei tegen klager dat hij die avond naar zijn kamertje moest komen als iedereen sliep. Klager deed dit. In het kamertje van aangeklaagde 1 moest klager zich uitkleden en op het bed gaan liggen. Vervolgens smeerde aangeklaagde 1 de benen van klager in met talkpoeder. Daarbij wreef hij langdurig over de benen van klager. Na een tijdje kleepte aangeklaagde 1 zichzelf uit, trok zijn pyjama aan en ging naast klager liggen. Hij begon klager te strelen, aaien en zoenen over diens hele lichaam. Ook reed hij met zijn geslachtsdeel tegen het lichaam van klager aan. Klager hoorde aangeklaagde 1 hijgen en kreunen in zijn nek. Even daarna verliet aangeklaagde 1 het bed met het excuus dat hij even bij de andere kinderen moest kijken. Klager vermoedt echter dat aangeklaagde 1 een orgasme had gekregen en zichzelf ging schoonmaken. Voordat de andere kinderen wakker werden, werd klager teruggestuurd naar zijn eigen bed. Klager sliep dus bij aangeklaagde 1 op zijn kamer.

De pukkeltjes op de benen van klager gingen niet weg. Zodoende werd klager regelmatig naar de kamer van aangeklaagde 1 verwezen voor de 'behandeling'. De hiervoor omschreven handelingen herhaalden zich dan. Klager begon dit normaal te vinden. Naarmate het misbruik voortduurde, werden de handelingen intiemer. Aangeklaagde 1 leidde de hand van klager naar zijn geslachtsdeel. Klager moest aangeklaagde 1 aftrekken. Ook moest hij aan de penis van aangeklaagde 1 likken en zijn penis in zijn mond nemen. Aangeklaagde 1 kreeg dan een orgasme, maar niet in de mond van klager.

Het misbruik door aangeklaagde 1 duurde het hele jaar dat klager bij hem in de groep zat en vond zeker een keer per week plaats. Ter zitting heeft klager verklaard dat het misbruik door aangeklaagde 1 zo'n tien keer heeft plaatsgevonden.

Toen klager ongeveer 10 jaar oud was, kwam hij bij aangeklaagde 2 in de groep. Klager had een slecht rapport en werd door aangeklaagde 2 naar boven gestuurd. Klager moest een krukje meenemen en in de doucheruimtes op aangeklaagde 2 wachten. Aangeklaagde 2 kwam binnen en sloot de doucheruimte af. Hij ging op het krukje zitten dat klager mee had moeten nemen. Klager moest zijn broek naar beneden doen en over de knie van aangeklaagde 2 gaan liggen. Vervolgens werd hij hard en lang door aangeklaagde 2 op zijn blote billen geslagen. Klager gilte het uit. Toen aangeklaagde 2 er genoeg van had, begon hij klager over zijn billen te strelen en te zoenen. Ook speelde hij met het geslachtsdeel van klager en dwong klager hetzelfde bij hem te doen. Klager moest het geslachtsdeel van aangeklaagde 2 likken en in zijn mond nemen. Tevens moest klager op de schoot van aangeklaagde 2 gaan zitten met zijn rug naar de aangeklaagde toe. Aangeklaagde 2 bereed klager dan van achteren, waarbij zijn geslachtsdeel tussen de billen en benen van klager bewoog.

Hierna volgde op iedere aanleiding om straf uit te delen een gang naar de doucheruimtes, zoals hiervoor omschreven. Het misbruik vond een paar keer per week plaats en ging door tot klager naar de volgende groep ging.

2.2. Klager heeft het seksueel misbruik lange tijd verdrongen. Toen klager zijn baan verloor, voelde hij zich gedumt. Hierdoor kwam het seksueel misbruik door de aangeklaagden naar boven. Klager raakte (verder) aan de drank en de drugs. Uiteindelijk heeft klager zich onder behandeling gesteld van [kliniek] in [plaats]. Daar is het seksueel misbruik ook aan de orde gesteld.

Klager wordt vaak 's nachts in paniek wakker. Hij droomt dan dat de aangeklaagden achter de deur van zijn slaapkamer staan. Klager heeft drie sloten op de deur van zijn slaapkamer zitten en zet er 's avonds ook een kast voor. Wanneer hij uit een dergelijke nachtmerrie ontwaakt, kijkt klager altijd eerst of de aangeklaagden achter de deur staan. Vervolgens gaat hij in de woonkamer zitten om tot bedaren te komen.

Klager lijdt aan angst- en paniekaanvallen en heeft last van verlatingsangst en afwijkend seksueel gedrag.

2.3. Klager wenst erkenning te krijgen voor hetgeen hem destijds door de aangeklaagden is aangedaan. Ook hoopt hij dat zijn klacht kan bijdragen aan de verwerking van wat hem is overkomen en dat het bijdraagt aan het in beeld brengen van de omvang van seksueel misbruik binnen de R.K.-Kerk.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Beide aangeklaagden zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven. De Provinciaal Overste heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat aangeklaagde 1 in 1954 geplaatst werd in [instelling] te [plaats]. Hij verbleef daar tot 1971. Aangeklaagde 2 ging in 1949 naar [instelling] te [plaats] en was tot 1969 aan dit tehuis verbonden. Beide fraters waren in de periode waarin het seksueel misbruik plaats zou hebben gevonden dus woonachtig in de gemeente van [instelling]. In de archieven heeft de Provinciaal Overste niets gevonden, waaruit volgt dat de aangeklaagden zich schuldig zouden hebben gemaakt aan seksueel misbruik. Hij concludeert dan ook dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik, maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt. Een conclusie kan de Congregatie niet trekken.

Ter zitting heeft de Provinciaal Overste benadrukt dat hetgeen klager de aangeklaagden verwijt nooit had mogen gebeuren. Het druist tegen alles in waar de Congregatie voor staat. Namens de Congregatie heeft de Provinciaal Overste excuses aangeboden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 54 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagden verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Ongeveer tien keer is klager door aangeklaagde 1 betast onder zijn pyjama, gekust en gestreeld. Hierbij reed aangeklaagde 1 tegen klager aan. Na verloop van tijd moest klager de penis van aangeklaagde 1 afrekken en deze in zijn mond nemen en eraan likken.

Het seksueel misbruik met aangeklaagde 2 bestond erin dat aangeklaagde 2 de blote billen van klager streelde, hem kuste en zijn penis betastte. Klager moest de penis van aangeklaagde 2 ook betasten, in zijn mond nemen en eraan likken. Tevens moest klager bij aangeklaagde 2 op schoot zitten, terwijl aangeklaagde 2 tegen klager aanreed. Hierbij bewoog de penis van aangeklaagde 2 tussen de billen en benen van klager. Dit heeft gedurende een jaar regelmatig plaatsgevonden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door een klacht jegens aangeklaagde 1, bij de Klachtencommissie bekend onder nummer 2013W1028(1), waarin een soortgelijk seksueel misbruik wordt omschreven als hetgeen klager heeft omschreven. Ook tegen aangeklaagde 2 is een klacht bekend, onder nummer 2010 T 159 welke gelet op de overeenkomsten ter ondersteuning van de klacht van klager dient. Tenslotte heeft de Klachtencommissie acht geslagen op de verklaring van de heer [naam], waaruit volgt dat klager hem eind jaren ' 80/begin jaren ' 90 heeft verteld over zijn jeugd in tehuizen en het misbruik aldaar.

Een en ander in onderlinge samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager de door aangeklaagden.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door de aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 8 jaar oud. De aangeklaagden waren voor hem personen waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat beide aangeklaagden zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuyging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Ambtshalve wijst de Klachtencommissie klager er op dat hij zich bij een gegrondverklaring van zijn klacht door de kerkelijk gezagsdrager voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Fraters van Tilburg de klacht ten aanzien van aangeklaagde 1 en aangeklaagde 2 gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 9 juni 2016 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mr. F.J.M. Walstock en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure heeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.